



**CURTEA SUPREMĂ  
DE JUSTIȚIE**

**DECIZIE**

cu privire la admiterea recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Crețu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 18 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-1744/23  
nr. PIGD 2-23025309-01-2ra-29012024)

Stabilirea eronată de către instanța ierarhic inferioară a cuantumului prejudiciului material și moral, încasat în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – jud. N. Moldovanu  
Curtea de Apel Chișinău – jud. A. Panov, A. Braga, V. Mihaila

26 noiembrie 2025

*Textul corespunde originalului*

**Examinând în lipsa părților recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

**ÎN FAPT**

1. La 16 februarie 2023, Ion Crețu, reprezentat de avocatul Radu Dumneanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, prin ordonanțele emise la 10 martie 2021 și 28 februarie 2022, s-a dispus pornirea urmăririi penale în baza art. 191 alin. (5), art. 335 alin. (1) și art. 352 alin. (3) lit. d) din Codul penal. Iar, prin ordonanța din 02 martie 2022, s-a dispus conexarea cauzelor menționate, fiindu-i acordat numărul 2021920009.

3. Prin ordonanța din 12 aprilie 2022, s-a recunoscut Ion Crețu în calitate de bănuțit, imputându-i-se comiterea faptelor prevăzute de art. 42, art. 191 alin. (2) lit. b), c) și d) și art. 352 alin. (3) lit. d) din Codul penal.

4. Potrivit ordonanței, lui Ion Crețu i s-a imputat faptul că, activând în calitate de administrator autorizat, în perioada 01 martie 2019 – 20 mai 2019 și perioada 24 iulie 2019 – 19 septembrie 2019, urmărind scopul extragerii samavolnice și ilegale a substanțelor minerale utile de calcar brut pentru construcții și delapidarea bunurilor statului încredințate în administrare, folosind situația de serviciu, împreună cu alte persoane și cu împărțirea în prealabil a rolurilor între participanți, deși ar fi fost informat de către specialiștii topografi minieri ai SA „Cariera Micăuți” despre caracterul ilegal al extragerilor substanțelor minerale utile, în lipsa avizului expertizei ecologice de stat și cu încălcarea normelor de protecție a mediului, ar fi contribuit la extragerea samavolnică și ilegală a resurselor minerale prin:

5. a) sfaturi, indicații și acordarea suportului administrativ și financiar, prin semnarea și autorizarea documentației privind mișcarea rezervelor de materiale minerale utile;

6. b) extragerea neautorizată a calcarului brut pentru construcții sub limita perimetrului minier și a proiectului de lucru (execuție), mai jos de cota tălpii zăcământului de calcar în sectorul „Micăuți I” în volum de 4 390 m<sup>3</sup> (prețul per 1 m<sup>3</sup> fiind de 24,42 MDL), în valoare totală de 107 159,90 MDL, care ulterior ar fi fost însușiți.

7. Reclamantul a menționat că, procuratura în mod eronat i-a imputat faptul comiterii infracțiunii din motiv că, în perioada în care a activat în calitate de administrator, ar fi admis, contrar explicațiilor/recomandărilor specialistului topograf minier, Nicolae Buzdugan, efectuarea exploziei la blocul 38 a „Carierei Micăuți”, sub nivelul 4, admis, potrivit normelor în vigoare și, respectiv, resursele minerale a căror extragere ar fi fost ilegale (pe motiv de extragere de la o adâncime prohibită) ar fi fost înstrăinate, iar banii încasați ar fi fost însușiți.

8. Prin ordonanța din 11 iulie 2022, emisă de către procurorul Ghenadie Pîrlîi, cu acordul Procurorului General interimar Dumitru Robu, s-a dispus prelungirea cu 3 luni a termenului de menținere în calitate de bănuit a lui Ion Crețu.

9. Ulterior, prin ordonanța din 12 octombrie 2022, procurorul în Procuratura Generală, Ghenadie Pîrlîi, a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Ion Crețu, din motivul lipsei elementelor infracțiunii.

10. Astfel, reclamantul a considerat că este îndreptățit să pretindă repararea prejudiciului în temeiul prevederilor art. 3 lit. a), c) și e) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată nr. 1545 din 25 februarie 1998.

11. Reclamantul a indicat că, prin recunoașterea sa în calitate de bănuit și prelungirea termenului menținerii în calitatea de bănuit, i s-a adus atingere dreptului prevăzut la art. 53 din Constituție, iar suferințele psihice provocate urmează a fi compensate prin acordarea despăgubirilor.

12. În acest sens, reclamantul a punctat că, prin recunoașterea sa în calitate de bănuit, a suferit un prejudiciu moral și material considerabil, deoarece a fost impus să apeleze la serviciile unui avocat, dar și a avut un sentiment profund de nesiguranță în legătură cu tragerea fără nici un temei la răspundere penală, pentru comiterea unor fapte pentru care legea prevede o pedeapsă sub formă de închisoare de până la 15 ani.

13. Starea de nesiguranță determinată de caracterul vădit arbitrar al acuzațiilor aduse a fost accentuată de faptul că, după explicarea tuturor circumstanțelor cauzei și aducerea probelor din care rezultă caracterul vădit ilegal al atribuirii calității de bănuit, procurorii au prelungit calitatea de bănuit, fără a lua în considerare probele

din care rezulta, în mod evident, faptul că a fost admisă o eroare la acordarea statului de bănuit. Astfel, o perioadă de 6 luni a fost nevoit să-și demonstreze nevinovăția.

14. În opinia reclamantului perioada îndelungată a urmăririi penale și a calității de bănuit i-a cauzat o stare de stres, trezită de incertitudinea sorții dosarului penal și perspectiva reală de a fi pedepsit penal ilegal.

15. În același timp, tragerea la răspundere penală, precum și justiția televizată, manifestată prin mediatizarea cauzei, a implicat atât suferințe psihice, cât și prejudicii materiale, determinate de necesitatea deplasării la sediile organului de urmărire penală, instanțelor de judecată, precum și angajarea avocatului în vederea acordării asistenței juridice, în legătură cu acuzațiile de comiterea unei pretinse fapte prejudiciabile. Astfel, deși se bucura în familie și societate de reputație impecabilă, a suferit grav în urma acțiunilor inadecvate ale reprezentanților procuraturii, care, de la bun început, nu au apreciat obiectiv circumstanțele cauzei, situație care a generat o stare de stres continuă, în care a fost impus să-și demonstreze nevinovăția. Totodată, aflarea sub urmărire penală a fost în stare să influențeze negativ șansele să-și realizeze cariera profesională de lector universitar, arbitru, lichidator și avocat.

16. Așa, reclamantul a considerat că suma de 120 000 MDL ar constitui o despăgubire adecvată și echitabilă pentru suferințele morale suferite în legătură cu persecutarea penală ilegală, ținând cont de faptul că i-au fost imputate neîntemeiat comiterea a 3 infracțiuni grave, sancțiunea cărora prevede o pedeapsă cu închisoare de până la 15 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 15 ani, mediatizarea de către Procuratura Generală a Republicii Moldova a aspectelor penale ale cazului, precum și perioada îndelungată a procedurilor care s-au finalizat în final cu scoaterea integrală de sub urmărire penală.

17. De asemenea, reclamantul a indicat că, acțiunile ilegale ale procuraturii i-au cauzat și un prejudiciu material, pentru serviciile de asistență juridică contractate în procesul penal, în sumă totală de 60 000 MDL, conform facturii fiscale seria și numărul EAB000903345 din 11 iulie 2022, bonul de plată seria WL nr. 347833 din 11 iulie 2022 și actului de primire-predare din 30 noiembrie 2022.

18. Reclamantul Ion Crețu a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea din contul Statului Republica Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul său a sumei de 120 000 MDL cu titlu de remediu pentru compensarea prejudiciului moral și a sume de 60 000 MDL, cu titlu de reparare a prejudiciului material cauzat sub formă de asistență juridică în procesul penal, precum și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în prezentul proces civil, în valoare de 10 000 MDL.

## POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

19. Prin hotărârea din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea depusă de Ion Crețu, s-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Ion Crețu, cu titlu de prejudiciul moral suma de 40 000 MDL, cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, precum și cu titlu de prejudiciu material rezultat din cheltuielile suportate pentru asistența juridică în cadrul procesului penal suma de 60 000 MDL. În rest, s-au respins pretențiile în partea ce excedă suma încasată, ca neîntemeiate (f.d. 106, 116-135).

## EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

20. La 27 aprilie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 112), iar la 13 iulie 2023 cererea de apel motivată (f.d. 140-145).

21. La 15 mai 2023, Procuratura Generală a Republicii Moldova, reprezentată de procurorul Armen Oganesean, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 114), iar la 29 august 2023 cererea de apel motivată (f.d. 147-151).

## POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

22. Prin decizia din 18 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-au respins, din lipsă de temeii, apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 160, 161-171 recto-verso).

23. În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că reclamantul este subiect cu drept de sesizare a instanței de judecată prin prisma dispoziției art. 3 lit. a), c), e) din Legea nr. 1545/1998, în condițiile în care acesta a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 191 alin. (2) lit. b), c) și d) și art. 352 alin. (3) lit. d) din Codul penal, iar ulterior a fost scos de sub urmărire penală din motivul lipsei în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii (f.d. 29-38). Totodată, instanța de apel a conchis că pretențiilor reclamantului întrunesc condițiile cumulative prevăzute de art. 3 și 6 din Legea nr. 1545/1998.

24. Astfel, ținând cont de circumstanțele speței, de statutul reclamantului, de criteriile și principiile despăgubirilor morale acordate pentru acțiunile ilegale ale organelor de poliție și ale procuraturii, Curtea de Apel Chișinău a considerat că suma de 40 000 MDL este suficientă și în stare să aducă reclamantului o satisfacție pentru

prejudiciul moral cauzat, iar suma pretinsă de reclamant de 120 000 MDL este una exagerată.

25. Referitor la pretenția de reparare a prejudiciului material sub forma compensării cheltuielilor de judecată, Curtea de Apel Chișinău a reținut că, în cadrul cauzei penale intentate pe numele lui Ion Crețu, interesele acestuia au fost apărate de avocatul Radu Dumneanu, iar pentru serviciile acestuia reclamantul a achitat suma de 60 000 MDL, fapt confirmat prin bonul de plată seria WL nr. 347833 din 11 iulie 2022, factura fiscală seria și nr. EAB000903345 din 11 iulie 2022, dar și actul de primire-predare, întocmit în baza contractului de asistență juridică nr. 04/12-22/09 din 12 aprilie 2022, precum și anexa nr. 1 din 06 iulie 2022 (f.d. 39, 40, 41).

26. Așadar, instanța de apel a considerat întemeiată pretenția cu privire la încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul reclamantului suma de 60 000 MDL cu titlu reparare a prejudiciului material cauzat, sub formă de cheltuieli pentru asistența juridică în procesul penal.

27. Subsecvent, referitor la pretenția cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată în prezenta cauză civilă, Curtea de Apel Chișinău a remarcat că aceasta este neîntemeiată și probată, or, însăși reprezentantul reclamantului, avocatul Radu Dumneanu, a menționat că nu a prezentat careva probe în susținerea acestei cerințe, care ar confirma suportarea cheltuielilor de asistență juridică în cadrul prezentului proces.

## EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

28. La 22 decembrie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, a declarat recurs împotriva deciziei din 18 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 432 alin. (l) lit. b) și e) din Codul de procedură civilă, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii, ca fiind neîntemeiată (f.d. 174-179).

## ARGUMENTELE RECURSULUI

29. În motivarea recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, în esență, a reiterat circumstanțele de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în referința depusă pe marginea cererii de chemare în judecată și în cererea de apel, suplimentar invocând că, instanțele ierarhic inferioare în mod eronat au ajuns la concluzia că reclamantul este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii

nr. 1545/1998, or, pentru aplicabilitatea acestor prevederi urmează a fi întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute de art. 6 (dreptul la repararea prejudiciului), cât și cele de la art. 3 (cazurile de reparare a prejudiciului material și moral). La caz, însă, nu sunt întrunite, or, nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului.

30. Recurentul a menționat că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt sau au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Astfel, instanța de apel urma să indice expres care anume act justifică răspunderea statului.

31. Un alt argument relevant, în opinia recurentului, este calitatea procesuală a intimatului în cadrul cauzei penale, care a fost bănuit de comiterea infracțiunii. Iar, recunoașterea persoanei în calitate de bănuit, în cadrul unui dosar penal și ulterior scoaterea de sub urmărire penală, nu constituie o acțiune de tragere ilegală la răspundere penală. Doar recunoașterea persoanei în calitate de bănuit nu atinge acel grad de condamnare publică conform art. 50 din Codul penal ce ar determina temeinicia unei acțiuni formulate în ordinea Legii nr. 1545/1998.

32. Recurentul a indicat că, instanța de apel a ignorat faptul că, prin prisma Legii nr. 1545/1998, persoana are dreptul să solicite despăgubire în situația când aceasta a fost condamnată, iar ulterior în privința sa a fost emisă sentință de achitare. În astfel de situații se poate invoca că persoana a fost într-adevăr atrasă la răspundere penală. Astfel, făcând referire la normele Legii nr. 1545/1998 și art. 50 din Codul penal, recurentul a menționat că intimatul Ion Crețu nu a fost atras la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statutul de „condamnat” (având doar calitatea de bănuit), iar în privința sa nu a fost emisă o sentință de condamnare.

33. Astfel, recurentul a conchis că instanța de apel nejustificat a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii, în condițiile în care aceasta nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545/1998.

## POZIȚIA INTIMATULUI

34. Prin referința depusă electronic la 25 februarie 2025, intimatul Ion Crețu, reprezentat de avocatul Radu Dumneanu, a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil, din motiv că este vădit neîntemeiat.

## LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

35. Art. 429 din Codul de procedură civilă:  
„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”
36. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:  
„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”
37. Art. 432 din Codul de procedură civilă:  
„(1) Recursul este admis dacă:  
a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;  
b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;  
c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;  
d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;  
e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;  
f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.  
(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”
38. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă:  
„Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”
39. Art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă:  
„Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.”
40. Art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă:  
„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.”
41. Art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă:  
„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.  
(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.  
(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

42. Art. 2 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998:

„Acțiunile ilicite sunt acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).”

43. Art. 3 alin. (1) lit. a), alin. (2) din Legea nr. 1545/1998:

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.”

44. Art. 5 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1545/1998:

(1) Cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

(2) Cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.”

45. Art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998:

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul [...] scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare.”

46. Art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545/1998:

„În cazurile menționate la art. 3 alin. (1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică.”

47. Art. 10 din Legea nr. 1545/1998:

„Dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.”

48. Art. 11 din Legea nr. 1545/1998:

„(1) Mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare:

a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă;

b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată;

c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei;

- d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată;
  - e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei;
  - f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice;
  - g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate;
  - h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.
- (2) Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală.
- (3) În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.”

49. Art. 2007 alin. (1) lit. a) din Codul civil:

„(1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri:

- a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea.”

50. Art. 2037 alin. (1)-(3) din Codul civil:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

## MOTIVAREA INSTANȚEI

51. Referitor la termenul de declarare a recursurilor, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit extrasului din poșta electronică Zimbra cu adresa de e-mail „cristian.adam@justice.md”, copia deciziei motivate din 18 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată participanților la proces în mod electronic în data de 21 decembrie 2023 (f.d. 172). Astfel, în speță, calea de atac în ordine de recurs se consideră a fi demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 22 decembrie 2023 (f.d. 174).

52. Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă,

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova este admisibil.

53. Studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, urmează a fi admis, cu modificarea deciziei din 18 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în partea cuantumului sumei dispuse spre încasare cu titlu de reparare a prejudiciului material și al compensației pentru repararea prejudiciului moral, din motivele ce succed.

54. Recapitulând esența litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, reclamantul Ion Crețu, înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, a solicitat încasarea din contul Statului Republica Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul său a sumei de 120 000 MDL cu titlu de remediu pentru compensarea prejudiciului moral și a sume de 60 000 MDL, cu titlu de reparare a prejudiciului material cauzat sub formă de asistență juridică în procesul penal, precum și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în prezentul proces civil, în valoare de 10 000 MDL.

55. Fiind investită cu judecarea cauzei, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin hotărârea din 26 aprilie 2023, a admis parțial acțiunea depusă de Ion Crețu și a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Ion Crețu, cu titlu de prejudiciul moral suma de 40 000 MDL, cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, precum și cu titlu de prejudiciu material rezultat din cheltuielile suportate pentru asistența juridică în cadrul procesului penal suma de 60 000 MDL. În rest, a respins pretențiile în partea ce excede suma încasată, ca neîntemeiate (f.d. 106, 116-135).

56. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 18 octombrie 2023, a respins apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 160, 161-171 recto-verso).

57. Efectuând controlul judiciar al deciziei din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a interpretat și aplicat în mod eronat legea materială, precum și a dat o apreciere greșită criteriilor și temeiurilor ce au dat naștere dreptului reclamantului de a fi despăgubit pentru acțiunile ilicite ale organului care desfășoară activitatea

specială de investigații și ale procuraturii, iar în consecință nu a despăgubit suficient reclamantul pentru încălcarea drepturilor sale.

58. Analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice pertinente la caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanțele ierarhic inferioare au stabilit corect raportul juridic litigios, au identificat corect normele ce-l guvernează și au stabilit corect natura drepturilor încălcate. Însă, la stabilirea cuantumului sumei ce urmează a fi încasată cu titlu de reparare a prejudiciului moral pentru încălcarea drepturilor reclamantului prin acțiunile ilegale ale autorităților statului, cât și a prejudiciului material, nu s-a ținut cont de criteriile de determinare a mărimii compensațiilor pentru prejudiciul moral și material. Din acest motiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Ministerul Justiției, modificând decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, în sensul diminuării cuantumului prejudiciului moral și material încasat.

59. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, pentru a putea beneficia de reparația prejudiciului în temeiul Legii nr. 1545/1998, reclamantul trebuie să dovedească cumulativ următoarele condiții: aplicarea unei măsuri de constrângere penală; încetarea procesului penal în baza unui temei care înlătură vinovăția; caracterul ilegal al măsurii de constrângere aplicate.

60. Cercetând situația de fapt în baza materialului probator administrat la dosar, instanța de recurs constată că, la 10 martie 2021, în temeiul ordonanței Procuraturii Generale, a fost dispusă pornirea urmării penale, conform elementelor infracțiunilor prevăzute de art. 191 alin. (5) și art. 335 alin. (1) din Codul penal pe faptele descrise în partea descriptivă a ordonanței, fiind atribuită cauzei penale numărul statistic 2021920009 (f.d. 12-13).

61. Prin ordonanța din 28 februarie 2022 a Procuraturii Generale, s-a dispus începerea urmării penale în baza art. 352 alin. (3) lit. d) din Codul penal pe faptele descrise în partea descriptivă a ordonanței și atribuirea cauzei penale a numărului statistic: 2022920009 (f.d. 14-15).

62. La 02 martie 2022, Procuratura Generală a dispus conexarea cauzelor penale nr. 2021920009 și nr. 2022920009 într-o procedură unică de urmărire penală, fiindu-i atribuit numărul 2021920009 (f.d. 16-18).

63. Prin ordonanța din 12 aprilie 2022 a Procuraturii Generale, Ion Crețu a fost recunoscut, în cadrul cauzei penale nr. 2021920009, în calitate de bănuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 191 alin. (2) lit. b), c) și d) și art. 352 alin. (3) lit. d) din Codul penal (f.d. 21-23).

64. Prin ordonanța din 11 iulie 2022 a Procuraturii Generale, a fost dispusă prelungirea cu 3 luni a termenului de menținere a calității de bănuit a lui Ion Crețu pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 191 alin. (2) lit. b), c) și d) și art. 352 alin. (3) lit. d) din Codul penal (f.d. 24-27).

65. Prin ordonanța din 12 octombrie 2022 a Procuraturii Generale, Ion Crețu a fost scos de sub urmărire penală în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 191 alin. (2) lit. b), c) și d) și art. 352 alin. (3) lit. d) din Codul penal, din motivul că fapta nu întrunește elemente infracțiunii (f.d. 29-38).

66. Respectiv, prin prisma prevederilor art. 3 lit. a), coroborate cu art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998, Ion Crețu are dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile neîntemeiate ale autorităților statului în privința sa, și anume a tragerii ilegale la răspundere penală. Acest drept a lui Ion Crețu s-a născut odată cu ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni. Or, menținerea nejustificată a reclamantului în calitate procesuală de bănuit a constituit o ingerință gravă în drepturile sale fundamentale.

67. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, scoaterea de sub urmărire penală în temeiul inexistenței elementelor infracțiunii este calificată ca temei suficient pentru angajarea răspunderii Statului. Iar, în condițiile speței, acțiunile ilicite ale organelor procuraturii s-au constatat prin ordonanța procurorului din 12 octombrie 2022 de scoatere a reclamantului de sub urmărire penală, din motivul lipsei elementelor infracțiunii.

68. În aceste situații, Statul este obligat să-i compenseze reclamantului Ion Crețu daunele materiale și morale, iar compensațiile trebuie să fie eficiente, echitabile și proporționale cu gravitatea prejudiciului suferit.

69. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele ierarhic inferioare corect au ajuns la concluzia că, în speță, prin prisma art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545/1998, este reparabil prejudiciul material cauzat reclamantului prin suportarea cheltuielilor de asistență juridică în cadrul examinării cauzei penale. Însă, la caz, eronat și neîntemeiat s-a dispus repararea integrală a pretinsului prejudiciu material, în mărime de 60 000 MDL, care este excesivă.

70. În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că legislația națională nu prevede mecanisme clare și explicite cu privire la determinarea criteriilor de apreciere a caracterului real, necesar și rezonabil al cheltuielilor de asistență juridică. Însă, pornind de la practica CtEDO, cheltuielile pentru asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se

evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: a) dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); b) copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; c) listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și timpului aferent acestora (cu tariful per oră/acțiune).

71. La caz, pentru a face dovada cheltuielilor suportate, Ion Crețu a prezentat copia bonului de plată seria WL nr. 347833 din 11 iulie 2022 și factura fiscală seria EAB nr. 000903345, conform cărora a achitat avocatului Radu Dumneanu suma de 60 000 MDL pentru serviciile de asistență juridică acordate în cadrul dosarului penal nr. 2021920009, în baza contractului de asistență juridică nr. 04/12-22/09 din 12 aprilie 2022. Iar, la 30 noiembrie 2022, Ion Crețu și avocatul Radu Dumneanu au semnat actul de predare-primire, în baza contractului de asistență juridică nr. 04/12-22/09 din 12 aprilie 2022 și anexa nr. 1 din 06 iulie 2022, prin care Ion Crețu atestă îndeplinirea de către avocat a obligațiunilor sale, iar avocatul, la rândul său, confirmă achitarea de către Ion Crețu a sumei de 60 000 MDL, în calitate de onorariu, prin ordinul de plată seria WL nr. 347833 din 11 iulie 2022 (f.d. 39-41).

72. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, partea reclamantă nu a prezentat listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocatul Radu Dumneanu și orarul timpului aferent acestora sau alte înscrisuri ce ar demonstra volumul de lucru efectiv prestat de avocat și care ar justifica compensarea integrală a onorariului achitat avocatului pentru serviciile acordate în cadrul procesului penal, în sumă de 60 000 MDL.

73. În aceste circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, în lipsa unei detalieri clare a serviciilor prestate, instanța de recurs este obligată să aprecieze caracterul rezonabil al cheltuielilor de asistență juridică prin raportare la volumul efectiv al acțiunilor procesuale desfășurate în cadrul dosarului penal și la care a participat avocatul Radu Dumneanu, așa cum acestea reies din actele aflate la dosar.

74. Examinând materialele cauzei penale nr. 2021920009, prezentate de către reclamant, instanța de recurs constată că participarea avocatului Radu Dumneanu în procedura penală s-a limitat la un număr redus de acte procesuale, care nu denotă un volum de muncă ce ar justifica onorariul pretins spre compensare.

75. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, potrivit standardelor de rezonabilitate desprinse din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, instanțele naționale trebuie să compenseze doar acele cheltuieli

de asistență juridică ce sunt: (i) necesare pentru apărarea efectivă a părții, (ii) dovedite în mod suficient și (iii) proporționale cu complexitatea cauzei.

76. La caz, dosarul penal în care Ion Crețu a deținut calitatea de bănuit nu a implicat activități procesuale extinse, nu s-a remarcat printr-un grad ridicat de complexitate tehnică sau probatorie și nu a necesitat efectuarea unor acte de urmărire penală de amploare la care avocatul ar fi trebuit să participe constant.

77. Instanța de recurs subliniază că, deși onorariul liber convenit între avocat și client reprezintă o expresie a autonomiei lor contractuale, această convenție nu poate produce efecte asupra Statului în absența unei justificări obiective a necesității, volumului și proporționalității cheltuielilor. Statul nu poate fi obligat să suporte integral onorarii disproporționat de mari, în lipsa unui suport convingător privind intervenția avocatului la un nivel care să impună asemenea costuri.

78. Prin urmare, raportând timpul estimativ necesar efectuării actelor procesuale, numărul redus al intervențiilor avocatului, durata relativ scurtă a procedurii penale (aproximativ șase luni din momentul recunoașterii calității de bănuit până la încetarea urmăririi penale) și natura limitată a acțiunilor întreprinse în dosarul penal, Completul de judecată apreciază că suma de 60 000 MDL nu poate fi considerată rezonabilă.

79. În consecință, în aplicarea standardelor naționale și europene privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul dosarului penal, instanța de recurs urmează să procedeze la determinarea unui quantum echitabil, proporțional și justificat, care reflectă în mod real volumul de lucru prestat de avocat în cauza penală. Ținând cont de natura și numărul actelor procesuale efectiv realizate, precum și de practica judiciară constantă în materie, Completul de judecată apreciază că suma de 15 000 MDL reprezintă un plafon rezonabil și justificabil al cheltuielilor care pot fi puse în sarcina Statului.

80. Respectiv, decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond urmează a fi modificată în partea reparării prejudiciului material, prin micșorarea cuantumului prejudiciului material de la 60 000 MDL la 15 000 MDL.

81. În ceea ce privește prejudiciul moral, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că instanțele inferioare au stabilit corect existența acestuia, întrucât menținerea nejustificată a lui Ion Crețu în calitate de bănuit, pe perioadă 10 martie 2021 – 12 octombrie 2022, reprezintă o ingerință gravă în viața sa privată și profesională, generând temeri, stres, incertitudine și afectarea imaginii sale sociale. Totuși, quantumul stabilit de instanța de fond de 40 000 MDL nu reflectă în mod adecvat principiile de proporționalitate și echitate, având în vedere circumstanțele concrete ale cauzei.

82. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că, în jurisprudența sa constantă, Curtea Supremă de Justiție a statuat că stabilirea prejudiciului moral trebuie să se bazeze pe criteriile obiective, cum ar fi: durata procedurii penale; intensitatea ingerinței; natura măsurilor procesuale aplicate; consecințele psihologice și sociale asupra persoanei; conduita autorităților; gradul de publicitate al cauzei; impactul asupra vieții profesionale și familiale.

83. Raportând circumstanțele speței la conținutul ordonanței de pornire a urmăririi penale din 10 martie 2021, Completul reține că referirea expresă la „acțiunile abuzive ale factorilor de decizie ai SA „Cariera Micăuți”” nu poate fi interpretată decât în sensul că organul de urmărire penală a pornit urmărirea penală *in personam*, identificând, cel puțin prin categoria funcțională, persoanele susceptibile de a fi vizate în acea cauză.

84. În acest sens, este pertinent că, în perioada vizată în dosarul penal, Ion Crețu exercita funcția de administrator al insolabilității SA „Cariera Micăuți” în temeiul încheierii din 18 februarie 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, iar potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 iulie 2019, acesta deținea atribuțiile de administrare a societății.

85. Prin urmare, în virtutea atribuțiilor sale legale, Ion Crețu se încadra incontestabil în categoria „factorilor de decizie” ai SA „Cariera Micăuți”. Această calitate funcțională, preexistentă și cunoscută autorităților la data emiterii ordonanței, îl individualiza în mod direct ca potențial subiect al urmăririi penale, întrucât acțiunile pretins abuzive imputate conducerii societății vizau inevitabil persoana care administra efectiv debitorul.

86. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că Ion Crețu a fost, în mod obiectiv și logic, subiectul ordonanței de pornire a urmăririi penale din 10 martie 2021, dat fiind că funcția sa de administrator al insolabilității îl plasa exact în categoria persoanelor desemnate prin formularea generică „factorii de decizie”. Chiar dacă ordonanța nu îl nominalizează expres, aceasta îl vizează implicit și direct, prin identificarea funcției exercitate, ceea ce echivalează cu pornirea urmăririi penale *in personam* împotriva sa.

87. În aceste circumstanțe, Completul de judecată reține că ingerința în drepturile și libertățile fundamentale ale reclamantului, garantate de Constituție și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, s-a produs din momentul pornirii urmăririi penale *in personam*. Odată cu emiteria ordonanței din 10 martie 2021, prin care procedura penală a fost pornită asupra „factorilor de decizie ai SA „Cariera Micăuți””, reclamantul a devenit subiect procesual al anchetei penale, fiind expus

atât restricțiilor inerente unei urmăririi penale, cât și incertitudinii și presiunilor specifice unui asemenea proces.

88. Prin urmare, intervalul relevant al ingerinței se întinde de la 10 martie 2021 (data pornirii urmăririi penale) până la 12 octombrie 2022 (data scoaterii reclamantului de sub urmărire penală). Pe parcursul acestei perioade, reclamantul a fost supus jurisdicției penale a statului, cu toate consecințele juridice, profesionale și reputaționale ce decurg din statutul de persoană vizată într-o procedură penală. Acest interval temporal delimitează în mod obiectiv durata ingerinței statului în exercițiul drepturilor sale fundamentale.

89. Respectiv, pe o perioadă de aproximativ 1 an și 7 luni, Ion Crețu a fost bănuit de comiterea unor infracțiuni din categoria celor grave, în sensul art. 16 alin. (4) din Codul penal, pentru care legea penală prevedea pedeapsa cu amendă în mărime de la 850 la 1 350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani (art. 191 alin. (2) lit. b), c) și d)), precum și cu închisoare de la 3 la 8 ani (art. 352 alin. (3) lit. d)). Iar, din materialele cauzei rezultă că, în acest interval, pe parcursul derulării dosarului penal, Ion Crețu a fost citat, invitat la procuratură și audiat în calitate de bănuit, fiind astfel supus tuturor consecințelor juridice, profesionale și reputaționale asociate acestui statut procesual.

90. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că menținerea reclamantului, pe durata a 1 an și 7 luni, în postura de bănuit de comiterea unor infracțiuni grave a constituit o ingerință semnificativă în drepturile sale garantate de Constituție și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, simpla existență a unei proceduri penale îndreptate contra unei persoane, chiar în lipsa unor măsuri preventive restrictive, reprezintă o atingere adusă vieții private prin prisma afectării reputației, a statutului profesional și a echilibrului psihologic (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauzele Stögmüller, Foti și Eckle).

91. În prezenta cauză, deși, la momentul pornirii și derulării urmăririi penale, reclamantul deținea funcția de administrator autorizat, avocat licențiat, arbitru și lector universitar, reclamantul nu a invocat și nu a administrat probe care ar demonstra că procedura penală ar fi atras consecințe ireversibile asupra reputației profesionale ori relațiilor sociale.

92. Deopotrivă, reclamantul nu a fost privat de libertate, în privința lui nefiind aplicate măsuri preventive restrictive (arest preventiv, arest la domiciliu, control judiciar).

93. De asemenea, materialul probator nu conține înscrisuri medicale, psihologice sau alte dovezi obiective care să demonstreze că, în perioada în care Ion Crețu a fost bănuit de comiterea infracțiunilor imputate, a suferit o afectare morală.

94. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție amintește că, în sensul Legii nr. 1545/1998, despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie suficiente pentru a compensa încălcarea suferită, dar și proporționale cu nivelul ingerinței, evitându-se acordarea unor sume excesive, mai ales în situațiile în care nu s-au aplicat măsuri privative de libertate și nu s-au produs consecințe sociale sau profesionale majore.

95. Examinând circumstanțele speței, instanța de recurs consideră că suma de 40 000 MDL acordată de prima instanță și cea de apel este excesivă și nu corespunde criteriilor de evaluare a prejudiciului moral, astfel cum acestea sunt conturate atât în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, cât și în cea a instanțelor naționale. Iar, la cuantificarea despăgubirilor ce urmează a fi acordate lui Ion Crețu nu s-a analizat în mod efectiv complexitatea și intensitatea prejudiciului psihologic și caracterul ireparabil al atingerii aduse onoarei, demnității și vieții private, precum și durata în timp a încălcărilor drepturilor.

96. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Supreme de Justiție, în cazurile în care s-a produs o limitare neîntemeiată și ilicită a drepturilor și libertăților fundamentale, compensația trebuie să fie reală, proporțională și efectivă. Totodată, despăgubirea trebuie să reflecte caracterul grav al prejudiciului moral, iar o sumă simbolică sau redusă poate fi calificată drept o reparație inadecvată în sensul Convenției.

97. În cauza Igor Hlopețchi c. Ministerului Justiției al Republicii Moldova (dosarul nr. [2ra-1608/23](#)), instanțele naționale au considerat rezonabilă acordarea unei compensații în sumă de 15 000 MDL pentru repararea prejudiciului moral, pentru calitatea de bănuit timp de 32 de luni (26 martie 2019 – 15 iulie 2021) în cadrul cauzei penale de comiterea unei infracțiuni din categoria celor mai puțin grave.

98. În cauza Sergiu Postică c. Ministerului Justiției al Republicii Moldova (dosarul nr. [2ra-554/23](#)), instanțele naționale au considerat rezonabilă acordarea unei compensații în sumă de 1 000 MDL pentru repararea prejudiciului moral, pentru calitatea de bănuit timp de două luni (01 octombrie 2019 – 26 decembrie 2019) în cadrul cauzei penale de comiterea unei infracțiuni din categoria celor ușoare.

99. În cauza Oxana Lupu c. Ministerului Justiției al Republicii Moldova (dosarul nr. [2ra-67/23](#)), Curtea Supremă de Justiție a considerat rezonabilă acordarea unei compensații în sumă de 5 000 MDL pentru repararea prejudiciului moral,

pentru calitatea de bănuit timp de 2 luni și 25 de zile (02 iulie 2021 – 27 septembrie 2021), în cadrul cauzei penale de comiterea unei infracțiuni din categoria celor grave.

100. În cauza Ion Ștefăniță c. Ministerului Justiției al Republicii Moldova (dosarul nr. [2ra-1121/23](#)), instanțele naționale au considerat rezonabilă acordarea unei compensații în sumă de 5 000 MDL pentru suferințele și retrăirile psihologice la care a fost supus reclamantul pe parcursul de aproape 2 ani (17 iunie 2019 – 28 mai 2021 scos de sub urmărire penală, ordonanța menținută prin încheiere judecătorească din 29 decembrie 2021), în cadrul cauzei penale de comiterea unei infracțiuni din categoria celor mai puțin grave.

101. În cauza Nicolae Ciobanu c. Ministerului Justiției al Republicii Moldova (dosarul nr. [2ra-1523/23](#)), instanțele naționale au considerat rezonabilă acordarea unei compensații în sumă de 10 000 MDL pentru repararea prejudiciului moral, pentru calitatea de bănuit timp de un an (17 decembrie 2020 – 28 decembrie 2021) în cadrul cauzei penale de comiterea unei infracțiuni din categoria celor mai puțin grave.

102. În cauza Mihail Culicovschi c. Ministerului Justiției al Republicii Moldova (dosarul nr. [2ra-98/23](#)), instanțele naționale au considerat rezonabilă acordarea unei compensații în sumă de 15 000 MDL pentru repararea prejudiciului moral, pentru calitatea de bănuit de la 27 ianuarie 2021 până la 04 februarie 2021, în cadrul cauzei penale de comiterea unei infracțiuni din categoria celor ușoare.

103. În cauza Gheorghe Frangu c. Ministerului Justiției al Republicii Moldova (dosarul nr. [2ra-307/23](#)), instanțele naționale au considerat rezonabilă acordarea unei compensații în sumă de 15 000 MDL pentru repararea prejudiciului moral, pentru calitatea de bănuit de la 27 aprilie 2016 până la 26 iulie 2017, în cadrul cauzei penale de comiterea unei infracțiuni din categoria celor mai puțin grave.

104. În cauza Andrei Plîngău c. Ministerului Justiției al Republicii Moldova (dosarul nr. [2ra-858/23](#)), instanțele naționale au considerat rezonabilă acordarea unei compensații în sumă de 15 000 MDL pentru suferințele și retrăirile psihologice la care a fost supus reclamantul pe parcursul a 4 ani de zile (având calitatea de bănuit, învinuit și inculpat, fiind achitat prin sentință judecătorească), în cadrul cauzei penale de comiterea unei infracțiuni din categoria celor ușoare.

105. În cauza Pavel Munteanu c. Ministerului Justiției al Republicii Moldova (dosarul nr. [2ra-1650/2022](#)), instanțele naționale au considerat rezonabilă acordarea unei compensații în sumă de 20 000 MDL pentru suferințele suportate prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii (la 10 iunie 2015 efectuată percheziție, la 10 februarie 2017 recunoscut în calitate de bănuit, 08 mai 2017

recunoscut în calitate de învinuit și la 31 octombrie 2018 scos de sub urmărire penală), în cadrul cauzei penale de comiterea unei infracțiuni din categoria celor mai puțin grave.

106. Prin raportare la practica judiciară expusă mai sus, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că în cauze similare, cu durate chiar mai mari ale calității de bănuț, instanțele naționale au acordat despăgubiri între 5 000 MDL și 20 000 MDL, în funcție de gravitatea acuzațiilor, durata procedurilor, intensitatea ingerinței în drepturile fundamentale și existența unor consecințe probatoriu dovedite. În prezenta cauză, perioada în care Ion Crețu a avut calitatea de bănuț a fost de circa 1 an și 7 luni, fără aplicarea unor măsuri preventive restrictive, fără publicitate mediatică și fără demonstrarea unor afectări psihologice sau sociale cu caracter ireparabil.

107. În aceste condiții, stabilirea unei compensații morale în sumă de 40 000 MDL depășește în mod vădit limitele rezonabilității raportate la situații identice sau chiar mai grave examinate de instanțele naționale, în care s-au acordat despăgubiri mai reduse. Totodată, principiul proporționalității impune un just echilibru între caracterul ilicit al ingerinței și intensitatea efectivă a impactului asupra persoanei, evitându-se transformarea despăgubirilor morale într-o sursă de îmbogățire fără just temei.

108. La capitolul dat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este și criteriul echității, care exprimă că, compensația bănească trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

109. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și în lumina jurisprudenței constante a Curții Europene, dar și a Curții Supreme de Justiție acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici *venituri nejustificative pentru victimele daunelor*.

110. În consecință, ținând cont de durata procedurii penale, absența măsurilor privative de libertate, lipsa unor probe privind suferințe psihologice accentuate sau consecințe sociale majore, precum și practica judiciară constantă în cazuri similare, Completul de judecată apreciază că o compensație de 15 000 MDL reprezintă o reparație echitabilă, suficientă și proporțională, fiind pe deplin în concordanță atât cu standardele Curții Europene a Drepturilor Omului, cât și cu jurisprudența națională relevantă.

111. Având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres și frustrare cauzate lui Ion Crețu, instanța de recurs conchide că suma de 15 000 MDL, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor procuraturii, constituie un quantum ce ar compensa suferințele avute și poate fi interpretată drept o satisfacție echitabilă pentru reclamant, totodată fiind corelativă și comparabilă cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, dar și cea națională în spețe similare.

112. În context, instanța de recurs reține că această valoare patrimonială este una suficientă pentru a oferi reclamantului satisfacție morală pentru prejudiciile morale suferite, cu respectarea principiului proporționalității și a justului echilibru între natura valorilor nepatrimoniale lezate și sumele acordate. Or, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând, a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, și nu a unei satisfacții patrimoniale.

113. Ținând cont de considerentele elucidate *supra*, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol și de a modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea ce ține de quantumul sumelor încasate cu titlu de reparare a prejudiciului material și moral, prin micșorarea acestora, iar în rest – a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

114. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă,

#### COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol.

Modifică decizia din 18 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptate în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Crețu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea ce quantumului sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral, prin diminuarea sumei de la 40 000 (patruzeci de mii) MDL la suma de 15 000 (cincisprezece mii) MDL și quantumul sumei încasate cu titlu de reparare a prejudiciului material, prin diminuarea sumei de la 60 000 (șaizeci de mii) MDL la suma de 15 000 (cincisprezece mii) MDL.

În rest, menține decizia din 18 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni